

Produktionsprisen for juletræer og producentens salgspris

Af Direktør Kaj Østergård

Dansk Juletræsdyrkerforening rejste for to år siden en debat om, hvad det koster at producere et juletræ. Det giver nemlig grundlag for at regne ud, hvad producentens salgspris så bør være. Det vakte nogen opsigt, og flere mente, at de produktionspriser, vi nåede frem til, var for høje, fordi forudsætningerne ikke var de rigtige. Den enkelte producent har sine egne forudsætninger, når produktionsprisen skal udregnes eller de afholdte omkostninger skal opgøres. Det er derfor også naturligt, at et skrivebordsregnestykke, som vi kan præsentere, ikke vil passe på alle producenter, men vi er overbevist om, at vores regnestykke rent rammemæssigt passer på et stort antal producenter.

For at kunne tilpasse beregningen til den enkelte ejendom, er det nødvendigt at kende de forudsætninger, der ligger til grund for udregningerne, hvor den totale produktionspris for et solgt træ er 60-75 kr.

Omkostning pr. træ

De enkeltelementer vi medtager i beregningen er i box 1 beregnet for det enkelte solgte træ. Af tabel 1 ses det, hvornår de enkelte udgiftsposter falder. Forudsætningen i regnestykket er, at der er 6.000 planter pr. ha og et udbytte på 70 %, hvilket svarer til 4.200 solgte træer. For at nå en udbytteprocent på 70 kræver det en omhyggelig pasning samt kendskab til de praktiske produktionsmetoder. Udbytteprocenter omkring 50 er ikke ualmindelige, hvis det er første gang, man

producerer juletræer. Lavere udbytteprocenter vil betyde højere produktionspriser for det enkelte træ.

Forberedelse, planter og plantning samt efterbedring

Der regnes med 1.500 kr./ha til forberedelse af arealet, planterne købes til 2,25 kr./stk., og maskinplantningen koster 0,90 kr./stk. Der regnes med en efterbedring et år efter plantning på 5-8 % og omkostningen hertil sættes til 10 % af klargørings-, plante- og plantningsomkostningen.

Hegningen

Hegning må betragtes som en nødvendighed, og omkostningen sættes til 12.000 kr./ha alt inklusiv -svarende til en gennemsnitspris på 30 kr./m. Denne omkostning vil naturligvis afhænge af den samlede kulturs arealmæssige udformning, antallet af led og grøfter samt lignende forhold. Omkostningen kan forekomme høj, og der rejses ofte spørgsmål om hegningen ikke skal afskrives over to omdrifter med juletræer. Regnes der med en billigere opsætning, samt at hegnet har en levetid på ca. 20 år, vil produktionsprisen falde med et par kr.

Løbende pleje

I denne omkostning er der medtaget udgifter til renholdelse, insektbekæmpelse, gødskning samt en diverse udgift på 1.000 kr./år.

Renholdelsen foregår ved hjælp af planteværnsmidler, og omkostningen sættes til 2.000 kr./år samt ekstra 1.600 kr./år i år 2, 4 og 6. Insektbekæmpelsen foregår hvert år fra år 5 til 11. Den årlige omkostning er 800 kr. Gødskningen begynder i år 4 og fortsætter i resten af produktionsperioden. Omkostningen er 800 kr. de første to år og 1.100 kr. i de resterende år.

Såfremt man ønsker et udbytte på 70 %, må disse omkostninger anses som nødvendige. Der kan naturligvis være tilfælde, hvor omkostningerne er lavere og regnes der med, at den ekstra sprøjtning kan spares, ved at der ikke sprøjtes mod insekter hvert år, kan der måske spares 1-2 kr./træ på dette område. Det vurderes, at der ikke kan spares på gødskningen.

Tvegeklipping, topskudsregulering og reparationsklipping

Det er almindeligt, at tvegeklippingen foregår i år 3 og 5, og at denne omkostning på sammenlagt 700 kr. er helt nødvendig. Det er efterhånden også meget almindeligt, at der foretages en stabklipping i år 5 eller 6. Der regnes med, at stabklippingen foregår maskinelt, og at omkostningen er 7.000 kr. Topskudsregulering er også blevet meget almindeligt i de senere år, og der indregnes en omkostning på 4.000 kr./år fra år 7-10. Reparationsklipping ansættes til 1.000 kr./år fra år 6 til 11.

Der vil være mange producenter, der ikke

Box 1:

Dyrkningsomkostningerne opgjort pr. solgt træ ved 4.200 solgte træer ud af 6.000 planter (udbytteprocent = 70).

	Kr.
Forberedelse, planter og plantning samt efterbedring	5,35
Hegning	2,86
Løbende pleje i 11 år samt diverse	12,28
Tvegeklipping, topskudsregulering og reparationsklipping	7,08
Høstomkostning	15,00
Rydning af areal efter sidste høst	1,67
Forrentning 8 % af ultimosaldoen	11,93
I alt	56,16

Hegning må betragtes som en nødvendighed. Alt inklusiv sættes denne omkostning til 30 kr./m.

foretager disse produktforbedrende tiltag og herigennem helt eller delvis sparer de knap 6 kr./træ. Såfremt dette er tilfældet, må der regnes med en højere skovningspris på grund af manglende stabklipping, ligesom det nok kniber med at nå et udbytte på 70 %. En undladelse af topskudsreguleringen vil umiddelbart medføre en lavere produktionspris på 4-5 kr./træ, men der er ingen tvivl om, at kvalitetsfordelingen på denne måde rykkes i negativ retning og medfører, at den gennemsnitlige salgspris falder med et væsentligt beløb.

Topskudsregulering er et relativt nyt begreb for de fleste, og den praktiske metode til denne arbejdsoperation er endnu ikke færdigudviklet. Der er derfor også usikkerhed om, hvad den reelle omkostning til dette plejetiltag er. Vi har som ovenfor nævnt antaget en pris på 4.000 kr. om året, idet vi har regnet med, at ca. 5.000 træer skal reguleres hvert år, og at præstationen er 200 – 250 træer pr. time. Hertil kommer omkostninger til materiale og materiel. Kan denne omkostning reduceres, vil der kunne spares 2-3 kr. i produktionspris. Det er imidlertid vores erfaring ud fra samtaler med producenter, som foretager disse operationer, at den samlede pris på 5,90 kr./træ ikke er urealistisk.

Høstomkostning

Da det er mest almindeligt at handle juletræer i Danmark "frit læsset på bil", er omkostningen til fældning, netning, transport og læsning medtaget. Der er anvendt

Høstomkostningen udgør 15 kr./træ. For palletering bør der regnes med 2-4 kr. ekstra pr. træ.

15 kr./ træ. Dette er en relativ lav pris i forhold til entreprenørpriser, men det er vores erfaring, at det kan gøres for denne pris. Der er ikke regnet med omkostninger til palletering, selv om dette bliver mere og mere udbredt. Såfremt den enkelte producent sælger træerne på paller, vil det koste 2-4 kr. ekstra pr. træ. Det er vores opfattelse, at dette beløb er den gennemsnitlige meromkostning ved levering på paller. Det er muligt, at der med tiden kan udvikles

mere rationelle mekaniske høst- og emballeringsmetoder, som kan billiggøre denne ret store omkostning i den samlede produktionspris.

Rydning af areal efter sidste høst

Det kan selvfølgelig diskuteres, om denne omkostning skal belaste denne omdrift eller den næste. Vi har valgt at medtage den her,

Tabel 1: Oversigt over tidspunktet for de enkelte udgiftsposter.

År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	I alt	Pr. træ
Klargøring af areal	-1.500											-1.500	0,36
Hegning	-12.000											-12.000	2,86
Planter	-13.500											-13.500	3,21
Plantning	-5.400											-5.400	1,29
Efterbedring		-2.040										-2.040	0,49
Renholdelse	-2.000	-3.600	-2.000	-3.600	-2.000	-3.600	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-26.800	6,38
Insektbekæmpelse					-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-5.600	1,33
Gødskning				-800	-800	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100	-8.200	1,95
Diverse	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-11.000	2,62
Tvegeklipping			-200		-500							-700	0,17
Stabklipping						-7.000						-7.000	1,67
Topskudsregulering							-4.000	-4.000	-4.000	-4.000		-16.000	3,81
Reparationsklip						-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-6.000	1,43
Pladsrydning											-7.000	-7.000	1,67
Dyrkningsomkostninger	-35.400	-6.640	-3.200	-5.400	-5.100	-14.500	-9.900	-9.900	-9.900	-9.900	-12.900	-122.740	29,22
Høstomkostning												-63.000	15,00
Salgsindtægt, fradraget oparbejdningssomkostning à 15 kr./træ								18.060	72.240	72.240	24.060		
Renter		-2.832	-3.590	-4.133	-4.896	-5.695	-7.311	-8.688	-8.730	-4.441	191	-50.124	11,93
I alt	-35.400	-9.472	-6.790	-9.533	-9.996	-20.195	-17.211	-528	53.610	57.899	11.351	-235.864	56,16
Saldo	-35.400	-44.872	-51.662	-61.195	-71.190	-91.385	-108.596	-109.124	-55.514	2.385	13.736		

og den enkelte producent kan så selv afgøre, om den skal med eller ej. Udgangspunktet for 7.000 kr./ha er en maskinel knusning af de resttræer, der måtte stå tilbage samt en lettere nedfræsning af det knuste materiale. Arealet bliver herved jævnt og den fremtidige færdsel lettes. Såfremt man nøjes med at fælde og fjerne resttræerne, vil omkostningen afhænge af størrelsen og mængden af resttræerne. I en del situationer vil omkostningen blive ca. den samme – altså de 7.000 kr./ha.

Forrentning

Denne omkostning samt beregningsmetoden kan også diskuteres. Omkostningen bør medtages, da de investerede penge jo alt andet lige kunne være anvendt til et andet formål, for eksempel som et indlån i banken. I beregningseksemplet har vi anvendt en rente på 8 %. Denne kan af nogle vurderes som temmelig høj, men da der er tale om en noget risikobetonet investering, bør den valgte rentesats afspejle dette. Afhængigt af, hvor pengene ellers kunne være placeret, kan den enkelte producent vælge en anden rentesats, men i investeringer som denne bør man med det nuværende generelle renteniveau vælge, at kravet til forrentningen er 5–10 %.

Den anvendte beregningsmetode er saldo-metoden, hvilket her skal opfattes på den måde, at de årlige udgifter opsummeres pr. 31. december og først forrentes med de 8 % i det følgende år. En sprøjtning i marts år 4 belastes således først med renter fra 1. januar år 5. De indtægter, der fremkommer ved salg af de første juletræer nedbringer den negative saldo, og er således også med i renteberegning på den positive side.

Skal man dyrke juletræer på arealet igen er det vigtigt, at arealet er plant.

Omkostningerne til rydning af areal bør derfor medtages under den gamle omdrift.

Salg

I den opstillede beregning er der anvendt en gennemsnitspris på 60 kr./træ. Salgsprisen og tidspunktet i bevoksningsforløbet har indvirkning på produktionsprisen ved at påvirke saldoen i positiv retning. På denne måde bliver rentebelastningen mindre. Derimod har den opnåede udbytteprocent en voldsom indvirkning. Blot nogle få procentpoints ændring vil påvirke dyrkningsomkostningerne væsentlig. Den beregnede dyrkningsomkostning er på 56,16 kr./træ ved en udbytteprocent på 70. Dyrkningsomkostningerne øges til 63,77 kr./træ (13,5 %), hvis udbytteprocenten falder til 60 %. Omkostningerne er i tabel 1 fordelt til de enkelte år.

Resultat og debat

I vores eksempel bliver dyrkningsomkostningerne knap 55 kr./træ. Som det er anført under de enkelte delelementer i disse omkostninger, kan man altid diskutere nogle af omkostningerne. Det er derfor vores konklusion, at dyrkningsomkostningerne for et nordmannsgran juletræ i Danmark vil ligge på 50-60 kr. når udgifter til arbejdsløn, materialer og materiel er medtaget. Hvad er så ikke med? – eller rettere, hvad skal vi lægge til, for at få en salgspris der retfærdiggør denne produktion?

Jordens værdi

Jordleje og ejendomsskatter bør under en eller anden form medtages. Som minimum kan regnes med braklægningsstøtten og den betalte ejendomsskat pr. ha. Til dette bør der regnes med minimum 3.000 kr./ha/år

Administration

Som udgangspunkt for en vurdering af omkostningen hertil har vi desværre kun ganske sparsomme oplysninger at gå ud fra. Tager vi udgangspunkt i, at en funktionær er fuldtidsbeskæftiget med at passe en juletræsproduktion, vil omkostningen til løn, bil samt kontorholdsudgifter m.m. i runde tal kunne sættes til 500.000 kr. om året. Hvad kan en sådan person så klare? På dette punkt er grundlaget for vurdering sparsomt, og svaret vil afhænge meget af, hvordan selve salget organiseres. Er der tale om salg til forholdsvis få danske grossister – som trods alt stadig er det mest udbredte – vil en person kunne klare op til 300 ha, hvilket med en jævn aldersklassefordeling vil give et årligt høstantal på ca. 125.000 stk. Dette vil medføre en administrationsudgift på ca. 4 kr./solgt træ. Er der tale om mange små ejendomme eller en geografisk spredt produktion med relativt små arealer, vil omkostningen nemt kunne komme op i 6-8 kr./træ.

Driftsherregævinst

Driftsherregævinsten bør også indregnes, da der bør være en gevinst til ejeren; ligesom driftsherregævinsten også skal dække den risiko, der er ved produktionen. Driftsherregævinsten vil afhænge af en række forhold, hvor ejendomsportefølje, temperament og lignende også spiller ind.

Som samlet resultat vil den totale pris for at fremstille et juletræ herved blive 60-75 kr./solgt træ.

Salgsprisen

Salgsprisen bør som minimum dække ovennævnte produktionsomkostninger. Ser vi på

de salgspriser, som slutbrugerne er parate til at betale i vore betydende eksportlande, og fratrækker vi en rimelig omkostning og avance til de led, træet skal igennem, burde der også være plads til en fornuftig pris til producenten. Se i denne sammenhæng min tidligere artikel om dette emne i PS Nåledrys nr. 31. Her var konklusionen, at der burde være plads til en producentpris på omkring 90 kr./træ for træer på ca. 1,90 meter af prima/standard kvalitet. Der regnes her med salg igennem to led – en dansk grossist og en studehandler. Såfremt handelen sker igennem dansk grossist til en kædeforretning, og denne forretning ønsker at anvende salg af juletræer som slagtilbud for at lokke kunder til i en omsætningsmæssig mat periode, kan regnestykket se noget anderledes ud. Såfremt vi tager udgangspunkt i, hvad vi oplevede på det tyske marked i sæson 2000, vil regnestykket se ud som box 2:

Som det fremgår af beregningen i box 2, vil der ikke være plads til, at producenten får dækket sin produktionspris. Enten må disse billige træer være en ekstra høst udover de 70 %, eller også må producenten sælge det tilsvarende antal indenfor de 70 % udbytte til en højere pris. Er det således, som mange producenter desværre har oplevet, at de 37 kr./stk. er prisen på en stor andel af de 70 % høstede træer, skal man stoppe med at producere juletræer. En anden mulighed er selvfølgelig enten at gå udenom grossisten eller, at grossisten får en højere pris hos kædeforretningen.

Det er ikke lukrativt for hverken den danske producent eller den danske grossist at sælge træer til priser som nævnt i ovenstående eksempel

Box 2:
Aflønning af de enkelte led i salgskæden.

Butikspris 25 DM =		96,00 kr.
Omkostninger til butikken:		
Moms	7,00	
Indretning, materialer	6,00	
Annoncering	5,00	
Løn til salgspersonale	8,00	
Avance	10,00	36,00 kr.
<i>Til rest</i>		<i>60,00 kr.</i>
Grossistled:		
Transport	10,00	
Alm. omkostninger	8,00	
Avance	5,00	23,00 kr.
Til rest til producenten		37,00 kr.

MP 1. Pakker juletræer og pyntgrønt på såvel Euro- som engangspaller

MP 1

Er udviklet til at pakke juletræer og pyntegrønt i kulturene samt på fast læsseplads. MP 1. Kan pakke både Euro-paller samt engangspaller (1/2 Erholm palle)

Fordelene ved at anvende MP1.:

- Lav læsehøjde, overstiger ikke 1 meter, ved pakning af juletræer
- Let omstilling fra Euro til Engangspaller.
- Hurtig til- og frakobling ved omskiftning fra grønt til juletræer.
- Skånsom behandling af produkterne.
- Maskinen er kompakt og lav.
- Stor effektivitet.
- Pakning direkte i kulturene eller læsseplads.
- Let lager styring ved pakning på paller.
- Den færdig pakkede palle er meget stabil og præsentabel.

Erholmpallen

Transport af juletræer og pyntegrønt, i alle terræntyper. Systemet anvendes til såvel intern som ekstern transport

Øget præstation
Optimering af lagerstyring
Skånsom transport af varerne
Effektivisering af læsseforholdene

Erholmpalle-systemets mange muligheder gør det anvendeligt indenfor driftsgrene som bl.a. planteskoler, landbrug, frilandsgartneri og fiskeri m.v.

Erholm Gods, 5560 Årup
Tlf.: 64 431287 Fax: 64 431091